

arbejdsstedernes indretning, og at der førtes fornødent tilsyn med virksomhederne, hvorhos der ønskedes fastsat en maksimal arbejdsdag for vedkommende arbejdere.

Under „handelsvirksomhed“ må også henføres virksomheder af en så speciel art som apoteker. Disse er vel i forvejen undergivet offentligt tilsyn, men ikke specielt med henblik på de interesser, der varetages gennem arbejderbeskyttelseslovgivningen. At der her, som overalt hvor der er tale om tilsyn fra to offentlige myndigheders side, bør etableres det fornødne samarbejde mellem disse, er en selvfølge.

Udtrykket „kontorvirksomhed“ må i denne forbindelse forstås i omfattende betydning, således at det f. eks. også dækker arbejdet på arkitekters, konstruktørers, ingeniørers m. fl.'s tegnestuer o. lign.

VI. Transportarbejde.

Med hensyn til det omfang, hvori transportarbejde allerede nu er underkastet tilsyn efter fabrikloven af 1913, gælder noget lignende som for lagerarbejde anført. Forsåvidt transporten foregår i en under tilsyn efter hele fabrikloven inddraget virksomhed og udgør et mellemed mellem virksomhedens forskellige produktionsprocesser, er transportarbejdet også undergivet tilsyn. Dette gælder ikke blot det transportarbejde, der foregår ved mekaniske hjælpemidler som f. eks. kraner, men også andet transportarbejde. På den anden side vil transportarbejde, som foregår udenfor vedkommende virksomheds territoriale område, ikke være undergivet fabrikloven, selv om det måske kunne siges at være et led mellem forskellige processer i produktionen. Således vil f. eks. de ved kørsel på sukkerfabrikkernes roebaner beskæftigede arbejdere falde udenfor tilsyn efter fabriklovgivningen for den del af roebanerne, der ikke ligger på selve fabrikkens grund.

Det er således kun en meget ringe del af transportarbejdet her i landet, der nu er undergivet tilsyn efter arbejderbeskyttelseslovgivningen.

De ulykker, der overgår de i transport-erhverv beskæftigede arbejdere, søges ganske vist i så vidt omfang som muligt bekæmpet gennem færdselslovgivningen. Der bliver imidlertid et betydeligt område tilbage, hvor arbejderbeskyttelseslovgivningen vil kunne yde sit bidrag til at modvirke, at ulykkestilfælde indtræffer.

Hvad særlig angår *losning* og *lastning* skal bemærkes, at medens de hertil benyttede, mekanisk drevne hjælpemidler på

landjorden er undergivet fabriktilsynet, idet de vil være inddraget under reglerne i fabriklovens kapitel III om maskinbeskyttelse, og medens de forskellige, skibet tilhørende hjælpemidler, der benyttes under lastning og losning, vil være undergivet tilsyn fra skibstilsynets side, vil hele det øvrige lastnings- og losningsarbejde foregå uden særligt tilsyn. Dette er så meget mere urimeligt, som netop lastnings- og losningsarbejde frembyder en betydelig ulykkesfare.

Den internationale arbejdsorganisation i Genève har i 1929 vedtaget et forslag til konvention om de ved lastning eller losning af fartøjer beskæftigede arbejderes beskyttelse mod ulykkestilfælde; konventionen er i visse henseender blevet revideret i 1932. I 1929 er der endvidere vedtaget et forslag til konvention om angivelse af vægten på tungere kolli, der transporteres på fartøjer. Danmark har ratificeret den sidstnævnte konvention, jfr. bemærkningerne til § 28, hvorimod førstnævnte ikke er ratificeret.

Der synes at være tilstrækkelig grund til at søge gennemført regler til beskyttelse af de ved lastnings- og losningsarbejde beskæftigede arbejdere, således at tilsynet med reglernes gennemførelse bør føres af arbejdstilsynet. Arbejdstilsynet bør dog ikke gribe ind på det område, der hører under skibstilsynet, og hvor hensynet til skibets sikkerhed spiller ind. Der må derfor etableres et nøje samarbejde mellem de to offentlige tilsyn, hvorved det på den ene side sikres, at de ikke griber ind i hinandens område, og på den anden side undgås, at nogen del af lastnings- og losningsarbejdet falder udenfor tilsyn.

Efter lovforslagets almene karakter omfatter det transportarbejde til lands af enhver art, uden hensyn til hvor transporten foregår, således — foruden lastning og losning — også jernbanevæsen (herunder det kørende personel, rangerpersonel og banearbejdere), sporveje, post-, telegraf- og telefonvæsen, vognmandskørsel (med heste eller automobiler), flytteforretninger, dragere og budtjeneste af enhver art.

Såvel den *norske* som den *svenske* arbejderbeskyttelseslov omfatter transportvirksomheder.

VII. Hotel- og restaurationsfaget.

Hoteller og restaurationer omfattes ikke af fabrikloven af 1913, idet dog mekanisk drevne maskiner er undergivet tilsyn i henhold til lovens kapitel III. Endvidere er under visse forhold en restaurants bageri undergivet bagerilovens bestemmelser. En-